

Porosty z rodzaju *Micarea* Fr. na Pomorzu Gdańskim

Lichens of the genus *Micarea* Fr. in Gdańskie Pomerania

PAWEŁ CZARNOTA

P. Czarnota, Pracownia Naukowa Gorczańskiego Parku Narodowego, Poręba Wielka 590, 34-735 Niedźwiedź; e-mail: pawel.czarnota@gpn.pl

ABSTRACT: List of 14 species belonging to *Micarea* genus with their localities based on ATPOL gride square system in the Gdańskie Pomerania is presented. Some ecological notes and rough distribution in Poland are also included. *Micarea lithinella* is reported for the first time from this region, but probably it is more common, but overlooked species.

KEY WORDS: *Micarea*, lichens, distribution, Gdańskie Pomerania, Poland

Wstęp

Doniesienia o większości gatunków z rodzaju *Micarea* z Pomorza Gdańskiego, podobnie jak z całego obszaru Polski były do niedawna stosunkowo nieliczne. Dopiero nasilenie badań w ostatnich dwóch dekadach ubiegłego wieku przyniosło informacje o wielu nowych stanowiskach, odnoszących się jednakże do niewielkiej liczby gatunków. Zestawienia dotychczasowej wiedzy na temat porostów Pomorza Zachodniego, w tym także przedstawienia listy taksonów należących do rodzaju *Micarea* i ich rozmieszczenia na badanym obszarze podjął się Fałtynowicz (1992), który podał wówczas 8 gatunków. W kolejnych latach w czasie intensywnych badań związanych głównie z opracowywaniem bity porostów w obiektach chronionych Pomorza Gdańskiego, wiedza na temat ekologii i rozmieszczenia poszczególnych przedstawicieli tego rodzaju znacznie wzrosła.

Celem pracy jest przedstawienie aktualnych informacji na temat zróżnicowania gatunkowego, wymagań ekologicznych, rozmieszczenia i zagrożenia porostów z rodzaju *Micarea* występujących na Pomorzu Gdańskim, w świetle najnowszych danych, będących wynikiem badań terenowych i prac taksonomicznych nad tym rodzajem w Polsce.

1. Materiał i metody

Listę gatunków sporządzono w oparciu o dostępne publikacje, które zacytowano wraz z numerem strony przy danym stanowisku oraz na podstawie niepublikowanych zbiorów autora dokonanych głównie w latach 2002-2003, a przede wszystkim zweryfikowanych okazów zielnikowych zgromadzonych w polskich herbariach UGDA-L, STLC, TRN oraz prywatnych zbiorach M. Kukwa (Hb. Kukwa). Dla okazów zrewidowanych podano akronim zielnika, zaś cytoowań znanych autorowi tylko z literatury akronimem nie opatrzone. Przy okazach dotychczas niepublikowanych podano noty siedliskowe, dla pozostałych, dane tego typu podano tylko sporadycznie, głównie w przypadku gatunków rzadkich na Pomorzu Gdańskim. W identyfikacji gatunków w obrębie grupy *Micarea prasina* s. lato wykorzystano oprócz klasycznych metod taksonomicznych także metodę chromatografii cienkowarstwowej TLC (solwent A). Stanowiska gatunków zlokalizowano w systemie kwadratów ATPOL (por. Cieśliński, Fałtynowicz 1993). Nazewnictwo taksonów przyjęto za Coppinsem (2002).

2. Wyniki

Znaczenia stosowanych skrótów: jez. – jezioro, leśn. – leśnictwo, nadleśn. – nadleśnictwo, oddz. – oddział, rez. – rezerwat, k. – koło, ok. – około.

Micarea botryoides (Nyl.) Coppins

Pierwsze doniesienia o tym gatunku z Pomorza Gdańskiego pochodzą zaledwie sprzed kilku lat (Kukwa i in. 2000). Zbierano go jednakże nieco wcześniej, lecz błędnie identyfikowano (patrz wykaz stanowisk poniżej), być może dlatego, że wówczas *M. botryoides* nie wyróżniano w ogóle w Polsce. Tymczasem jest to gatunek prawdopodobnie dość częsty, zwłaszcza na południu kraju, począwszy od Sudetów, przez Beskidy i Tatry, aż po Bieszczady, gdzie rośnie zwykle na pionowych ścianach bezwapiennych bloków skalnych – granitów i piaskowców w cienistych zbiorowiskach obu regli i w paśmie pogórzy (P. Czarnota, mat. niepubl.). W północnej części Polski, z racji braku wystarczającej ilości skalnego podłoża bywa najczęściej notowany u podstawy pni na korze drzew iglastych, głównie *Pinus sylvestris*, w wilgotnych borach sosnowych. Sporadycznie *M. botryoides* stwierdzono na narzutowym głazie granitowym; zapewne takich przypadków jest znacznie więcej.

Stanowiska: **Ac68** – Pojezierze Kaszubskie, Trójmiejski Park Krajobrazowy, ok. 1,5 km na NE od wsi Gniewowo, leśn. Gniewowo, oddz. 166b, na narzutowym głazie granitowym [Fałtynowicz 1997b: 17 (UGDA-L-5309), jako *M. denigrata*]; **Ac96** – Pojezierze Kaszubskie, między wsiami Kloc i Słupinko-Dąbrówka [Kukwa i in. 2000: 127]; **Bd42** – Pojezierze Iławskie, leśn. Lisewo, oddz. 197 [leg. M. Kukwa 2816, 29.09.2003 (UGDA-L)]; leśn. Lisewo, oddz. 221, 1,5 km na E od wsi Ryjewo, na drewnie [Kukwa i in. 2000: 127; Kukwa 2000: 290 (Hb. Kukwa 111)].

Micarea denigrata (Fr.) Hedl.

Jeden z pospolitszych gatunków z rodzaju *Micarea* zasiedlający najczęściej drewno konstrukcji budowlanych, pomostów i płotów oraz drewno pniaków, leżących gałęzi i stojących uschniętych pni drzew w różnym stopniu rozkładu. Nieco rzadziej *M. denigrata* stwierdzano na korze wielu gatunków drzew, w tym zwykle na *Pinus sylvestris* i *Betula pendula* w borach sosnowych. Sporadycznie notowano ten gatunek także na obumierających mszakach naziemnych nad brzegami jezior oligotroficznymi oraz na granitowych głazach narzutowych na Pojezierzu Kaszubskim. *M. denigrata* wykazuje znaczną tolerancję ekologiczną – rośnie zarówno w środowisku leśnym o naturalnym charakterze, w otwartym krajobrazie rolniczym, jak i w osiedlach wiejskich, a nawet na obrzeżach miast, czy aglomeracji Trójmiasta. Podawany wielokrotnie z tego terenu (patrz wykaz stanowisk poniżej).

Stanowiska: **Ac34** – Wybrzeże Słowińskie, rez. „Mierzeja Sarbska” k. Łeby [Miądlikowska 1991: 110]; **Ac36** – Wybrzeże Słowińskie, rez. „Białogóra” [Fałtynowicz 1997a: 356]; nadleśn. Choczewo, leśn. Białogóra, oddz. 91i, ok. 3 km na W od wsi Białogóra, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 13.10.2000 (UGDA-L)]; **Ac38** – Wybrzeże Słowińskie, torfowisko Bielawskie Błoto, na murszejącym drewnie *Pinus sylvestris* we wrzosowisku [Fałtynowicz 1983: 424; Fałtynowicz 1997a: 356 (UGDA-L-1386), jako *Catillaria denigrata*]; **Ac67** – Pojezierze Kaszubskie, wieś Wyszecino [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486]; rez. „Bagno Biała” [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486]; **Ac68** – Pojezierze Kaszubskie, Trójmiejski Park Krajobrazowy, ok. 1,5 km na NE od wsi Gniewowo, leśn. Gniewowo, oddz. 166b [Fałtynowicz 1997b: 48]; rez. „Dolina Zagórskiej Strugi” k. Rumii, oddz.: 63, 66, 69, 70, 72, 74, 88, 269 [Fałtynowicz i in. 2000: 123]; **Ac71** – Wysoczyzna Damnicka, 2 km na SE od wsi Damnica [Fałtynowicz, Miądlikowska 1990: 58]; **Ac76** – Pojezierze Kaszubskie, wieś Kętrzyno [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486]; wieś Osiek [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486]; wieś Karpaty [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486]; torfowisko Żurawiec, ok. 0,5 km na W od wsi Kętrzyno [Fałtynowicz 1997a: 356]; **Ac86** – Pojezierze Kaszubskie, 1,5 km na S od wsi Paczewo [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486]; rez. „Staniszewskie Błoto” opodal wsi Staniszewo, oddz. 210 [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486; Fałtynowicz 1997a: 356; leg. W. Fałtynowicz, 7.07.1983 (UGDA-L-1793)]; rez. „Staniszewskie Błoto”, oddz. 209 [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486; Fałtynowicz 1997a: 356; leg. W. Fałtynowicz, 27.09.1983 (UGDA-L-1798)]; **Ac88** – Pojezierze Kaszubskie, wieś Kobysewo [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486]; **Ac98** – Pojezierze Kaszubskie, rez. „Jar Rzeki Raduni” k. wsi Babi Dół, oddz.: 83, 97, 99, 100 [Fałtynowicz, Królak 2001: 138]; **Ad76** – Mierzeja Wiślana, osada Piaski, na wydmie koło oddz. 9, na żerdzi sosnowej [leg. E. Budzbon, 31.05.1981 (UGDA-L-1949), jako *Catillaria denigrata*]; **Ad80** – Pobrzeże Kaszubskie, Gdańsk – Brętowo, ul. Dolne Młyny, na drewnie płotu [leg. W. Fałtynowicz,

20.05.1984 (UGDA-L-2657), jako *Catillaria denigrata*]; **Ad82** – Mierzeja Wiślana, Gdańsk – Świbno, ujście Wisły, na drewnie [leg. W. Fałtynowicz, 23.09.1983 (UGDA-L-2611)]; Wyspa Sobieszewska, drewno na wydmie [leg. M. Kukwa, 22.04.1995 (Hb. Kukwa)]; **Ad85** – Mierzeja Wiślana, osada Przebrno, oddz. 75, na korze *Pinus sylvestris* w borze świeżym [leg. E. Budzbon, 8.08.1982 (UGDA-L-1950), jako *Catillaria denigrata*]; oddz. 76, na murszejącym drewnie *Pinus sylvestris* [leg. E. Budzbon, 14.10.1981 (UGDA-L-1951), jako *Catillaria denigrata*]; **Bc16** – Pojezierze Kaszubskie, wieś Sarnowy [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486]; **Bc25** – Bory Tucholskie, Wdzydzki Park Krajobrazowy, jez. Wdzydze, półwysep Lipa [Lipnicki 1993: 712]; wieś Dąbrówka [Lipnicki 1990: 156]; na S od wsi Schodno, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 17.06.2002 (UGDA-L)]; Wdzydzki Park Krajobrazowy, ok. 0,5 km na SW od wsi Szludron, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 11.09.2002 (UGDA-L)]; nadleśn. Kościerzyna, leśn. Grzybowski Młyn, oddz. 356m, na SE od wsi Loryniec [leg. A. Kowalewska, 18.07.2002 (UGDA-L)]; leśn. Grzybowski Młyn, oddz. 366b, ok. 0,5 km na NE od wsi Szludron [leg. A. Kowalewska, 16.09.2002 (UGDA-L)]; nadleśn. Lipusz, leśn. Joniny, oddz. 197c, ok. 0,5 km na SE od wsi Stupinko [leg. A. Kowalewska, 12.09.2002 (UGDA-L)]; **Bc26** – Bory Tucholskie, torfowisko nad jez. Drzędno, murszejące drewno *Pinus sylvestris* w borze bagiennym [Fałtynowicz 1997a: 356 (UGDA-L-1707)]; **Bc33** – Równina Charzykowska, Dolina Jezior Lobeliowych, jez. Piecki [Lipnicki 1993: 712]; wieś Widno [Lipnicki 1990: 156]; **Bc35** – Bory Tucholskie, Wdzydzki Park Krajobrazowy, jez. Kły [Lipnicki 1993: 712]; **Bc36** – Bory Tucholskie, rez. „Kamienne Kręgi”, ok. 2 km na W od wsi Odry, na drewnie [leg. W. Fałtynowicz, 24.05.1986 (UGDA-L-2878)]; **Bc43** – Równina Charzykowska, Park Narodowy Bory Tucholskie, E brzeg jez. Gacno Wielkie, na obumarłych mszakach (*Polytrichum* sp.) i humusie, na piaszczystym brzegu jeziora [leg. M. Ceynowa-Gieldoń, 13.09.2001 (TRN); leg. M. Ceynowa-Gieldoń, 7.10.2001 (TRN)]; Park Narodowy Bory Tucholskie, nad jez. Głuche, na szczątkach mchów i opadłych igłach w borze sosnowym [leg. M. Ceynowa-Gieldoń, 13.09.2001 (TRN)]; **Bc48** – Bory Tucholskie, osada Młynki nad Wdą k. Lubiechowa, na drewnie [Fałtynowicz, Miądlikowska 1985: 142 (UGDA-L-755)]; **Bc50** – Pojezierze Krajeńskie, rez. „Cisy w Czarnem”, ok. 5 km na E od wsi Czarne [Fałtynowicz, Kukwa 2000: 13]; **Bc57** – Bory Tucholskie, ok. 1 km na N od stacji kolejowej Rosochatka [Fałtynowicz 2000: 145]; **Bc59** – Bory Tucholskie, osada Wdecki Młyn nad Wdą, na murszejącym drewnie [Fałtynowicz, Miądlikowska 1985: 142 (UGDA-L-1869)]; **Bd42** – Pojezierze Iławskie, nadleśn. Kwidzyń, leśn. Lisewo, oddz. 185 [Kukwa 2000: 290]; leśn. Lisewo, oddz. 187, na S od wsi Nowa Wieś, na głazie granitowym [leg. M. Kukwa, 4.08.1996; Kukwa 2000: 290 (Hb. Kukwa 351)]; leśn. Lisewo, oddz. 187b [leg. M. Kukwa, 3.08.1996; Kukwa 2000: 290 (Hb. Kukwa 110)]; leśn. Lisewo, oddz. 189, 192, 196, 198 [Kukwa 2000: 290]; leśn. Lisewo, oddz. 201, ok. 1 km na NE od wsi Ryjewo, na drewnie korzenia [leg. M. Kukwa, 3.08.1996; Kukwa 2000: 290 (Hb. Kukwa 339)]; leśn. Lisewo, oddz. 204, 205, 208, 212, 214, 217, 218 [Kukwa 2000: 290]; nadleśn. Kwidzyń, leśn. Biały Dwór, oddz. 231 [Kukwa 2000: 290]; leśn. Biały Dwór, oddz. 236, na S od wsi Ryjewo [leg. M. Kukwa, 23.09.1996; Kukwa 2000: 290 (Hb. Kukwa 213)]; leśn. Biały Dwór, oddz. 238, 240, 246, 248, 249, 255 [Kukwa 2000: 290]. **Bd43** – Pojezierze Iławskie, ok. 2 km na W od wsi Straszewo, na drewnianym płocie [leg. M. Kukwa, 22.09.1996 (Hb. Kukwa 208)]; nadleśn. Kwidzyń, leśn. Lisewo, oddz. 224a, na drewnie [leg. M. Kukwa, 29.08.1996; Kukwa 2000: 290 (Hb. Kukwa 217)]; wieś Klecewko [Kukwa 2000: 290]; wieś Mątki [Kukwa 2000: 290]; wieś Nowiny [Kukwa 2000: 290]; wieś Nowa Wieś [Kukwa 2000: 290]; wieś Pułkowice [Kukwa 2000: 290]; wieś Postolin [Kukwa 2000: 290]; okolice wsi Straszewo Wiszary [Kukwa 2000: 290].

***Micarea elachista* (Körb.) Coppins & R. Sant.**

M. elachista notowano w Polsce głównie w pasie pojezierzy i dużych, zwartych kompleksów leśnych w NE części kraju. Do niedawna gatunek ten uznawany był za rzadki w kraju, a wręcz zagrożony wymarciem (Cieśliński i in. 1992), jednak ostatnie badania na tym obszarze przyniosły kilka nowych stanowisk (Cieśliński 2003; P. Czarnota, mat. niepubl.), a przede wszystkim wykazały jego szczególne preferencje ekologiczne, kwalifikujące *M. elachista* do grupy porostów lasów naturalnych (Cieśliński 2003). W optymalnych warunkach tworzy liczne subpopulacje, porastając zarówno murszejące drewno stojących złomów iglastych, jak również korę u nasady drzew. Preferuje przy tym stanowiska wilgotne, najczęściej sosnowe bory bagienne lub zalesione torfowiska. W regionie gdańskim, warunki siedliskowe, które predysponują do liczniejszego występowania tego gatunku panują w rozległych Borach Tucholskich. Mimo to *M. elachista* stwierdzono tam tylko raz. Nie zweryfikowano jednak dotychczas okazów zielnikowych dokumentujących zarówno to stanowisko, jak i drugie, zlokalizowane na wybrzeżu.

Stanowiska: **Ac34** – Wybrzeże Słowińskie, rez. „Mierzeja Sarbska” k. Łeby, na murszejącym drewnie [Miądlukowska 1991: 110]; **Bc35** – Bory Tucholskie, Wdzydzki Park Krajozabrowy, jez. Kły, na murszejącym drewnie [Lipnicki 1993: 709].

***Micarea erratica* (Körb.) Hertel, Rambold & Pietschm.**

Ten epilityczny gatunek rzadko bywa notowany w regionie gdańskim. Jako światłożądny preferuje miejsca nasłonecznione, i tam, na niewielkich nawet kwaśnych okruchach skalnych, przy śródpolnych drogach, na miedzach i nieużytkach można się spodziewać jego obecności. Z takich zresztą siedlisk *M. erratica* (jako *Lecidea erratica*) podał Krawiec (1938) po raz pierwszy z tego terenu. Ze względu na duże morfologiczne podobieństwo do innych skorupiatych gatunków o typowo lecideowych apotecjach mógł być także wielokrotnie błędnie identyfikowany, chociaż silnie rozwinięte excipulum ma charakterystyczną kolorystykę, będącą ważną cechą diagnostyczną. Porównanie cech anatomicznych *M. erratica* i innych jemu podobnych przedstawicieli rodzaju *Micarea* zawiera praca Coppinsa i Muhra (1997). Większość znanych stanowisk *M. erratica* koncentruje się na zachód od linii Wisły, co według Fałtynowicza (1992) świadczy o jego atlantyckich preferencjach. Kilka notowań dokonanych w ostatnim czasie w NE Polsce (Cieśliński 2003) nie zmienia tego faktu, lecz być może dowodzi o zmianach klimatycznych wynikających z ocieplania się klimatu.

Stanowiska: **Ac66** – Pojezierze Kaszubskie, wieś Borówka, na głazie granitowym [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 481, jako *Lecidea erratica* (UGDA-L-3170)]; **Ac86** – Pojezierze Kaszubskie, wieś Staniszewo, na drobnych kamieniach granitowych [Krawiec 1938: 202; Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 481, jako *Lecidea erratica*]; **Ac87** – Pojezierze Kaszubskie, Kartuzy [Krawiec 1938: 202; Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 481, jako *Lecidea erratica*]; **Bc36** – Bory Tucholskie, rez. „Kamienne Kręgi”, ok. 2 km na W od wsi Odry, na głazie granitowym [Kiszka, Lipnicki 1994: 101, jako *Lecidea erratica*]

Micarea lithinella (Nyl.) Hedl.

Obecność tego gatunku na Pomorzu Gdańskim została stwierdzona dopiero niedawno podczas rewizji materiałów zielnikowych z herbariów Uniwersytetu Gdańskiego (UGDA-L) i WSP w Słupsku (SLTC). Niepozorny wygląd *M. lithinella*, a zwłaszcza bladocieliste, drobne i zupełnie niewidoczne po zmoczeniu apotecja mogły być jednak powodem pomijania tego taksonu podczas prac terenowych. Ostatnie dane z Polski (P. Czarnota, mat. niepubl.), a zwłaszcza z sąsiadujących Czech (Palice 1997) wskazują na pionierski charakter *M. lithinella* i możliwość występowania tego gatunku zarówno na stanowiskach naturalnych, jak i wtórnych, antropogenicznych, poddanych sukcesji leśnej. Osiedla się tam na drobnych, bezwapiennych kamieniach przy drogach leśnych, w dolinach potoków, na odsłoniętych polankach.

Stanowiska: **Ac82** – Wysoczyzna Polanowska: nadleśn. Leśny Dwór, leśn. Międzyłasy, oddz. 669, 2 km na NE od wsi Kotowo, na kamieniu przy drodze leśnej [leg. I. Izydorek, 30.10.1979 (SLTC)]; **Ac86** – Pojezierze Kaszubskie, leśn. Mirachowo, oddz. 54f, na N od jez. Okuniewko, na głazie granitowym [Fałtynowicz 1997b: 37, jako *Lecidea fallax* (UGDA-L-5322)];

Micarea lutulata (Nyl.) Coppins

Znane jest tylko jedno stanowisko tego naskalnego gatunku w badanym regionie (Czarnota 2003). Ze względu na swoje preferencje ekologiczne związane z ocienionymi, kwaśnymi skałami prawdopodobnie nie należy się spodziewać licznych stanowisk na Pomorzu, tym bardziej, że *M. lutulata* notowano najczęściej w zespole naskalnym *Micareetum sylvicolae* (Coppins 1983), tworzoną przez gatunki rzadko występujące w tym regionie. Najbliższe stanowiska w Polsce zlokalizowane są w Karpatach (Czarnota 2003), co sugerowałoby górski charakter tego gatunku, ale występuje także w basenie Morza Bałtyckiego, z wyraźną inklinacją w kierunku zachodnim. *M. lutulata* notowano liczniej w zachodnich prowincjach Szwecji (Santesson 1993), w Danii (Alstrup i in. 1990), w Niemczech (Scholz 2000) i w Finlandii (Coppins 1983).

Stanowisko: **Ac66** – Pojezierze Kaszubskie, wieś Porzecze k. Strzebielina nad Łebą, na kamyku granitowym [Czarnota 2003: 22 (UGDA-L), jako *M. sylvicola*]

Micarea melaena (Nyl.) Hedl.

Gatunek był stwierdzony na Pomorzu Gdańskim zaledwie na kilku stanowiskach (Fałtynowicz 1992; Czarnota 2002). Prawdopodobnie jest jednak częstszy, zwłaszcza w zwartym kompleksie rozległych Borów Tucholskich, na co wskazywałyby ostatnie doniesienia z tego terenu (patrz wykaz stanowisk poniżej). W niedalekiej nawet przeszłości wielokrotnie wskazywano na jego rzadkie notowania w całej Polsce, co było przyczyną umieszczenia *M. melaena* na liście porostów zagrożonych (Cieśliński i in. 1992); jednak w świetle najnowszych danych (Czarnota 2002, mat. niepubl.; Cieśliński 2003) należałoby go traktować jako trwały i niezagrożony składnik bioty porostów o typowo leśnym charakterze.

M. melaena spotykano na Pomorzu Gdańskim głównie w borach sosnowych, raczej dość wilgotnych, bądź na torfowiskach, na murszejącym drewnie, na korze u podstawy sosen, a także na brzożach. Występuje w całym basenie Morza Bałtyckiego, szczególnie licznie w borealnych obszarach Skandynawii (Coppins 1983).

Stanowiska: **Ac81** – Wysoczyzna Polanowska, nadleśn. Leśny Dwór, oddz. 92/92 [Izydorek 1983: 42; Czarnota 2002: 52]; **Ac86** – Pojezierze Kaszubskie, rez. „Staniszewskie Błoto” opodal wsi Staniszewo, oddz. 210/228 [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486; Fałtynowicz 1997a: 357; Czarnota 2002: 52 (UGDA-L-1746)]; **Bc14** – Równina Charzykowska, 2,5 km na NE od wsi Skwierawy [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486; Czarnota 2002: 52]; **Bc20** – Pojezierze Bytowskie, na W od wsi Dolsko k. Miastka, oddz. 61, na korze *Fagus sylvatica* [leg. K. Sulkowski, I. Izydorek, 23.09.1993 (SLTC)]; **Bc25** – Bory Tucholskie, Wdzydzki Park Krajobrazowy, nadleśn. Kościerzyna, leśn. Grzybowski Młyn, oddz. 366b, ok. 0,5 km na NE od wsi Szludron, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 16.09.2002 (UGDA-L)]; **Bc31** – Równina Charzykowska, rez. „Bagnisko Niedźwiady” opodal wsi Lipczynek [Fałtynowicz 1996: 9 (UGDA-L-3497 & 3498); Fałtynowicz 1997a: 357; Czarnota 2002: 52]; **Bc33** – Bory Tucholskie, rez. „Struga Siedmiu Jezior”, jez. Kociół [Lipnicki 1993: 709; Czarnota 2002: 52]; **Bc56** – Bory Tucholskie, nadleśn. Woziwoda, leśn. Dąbki, oddz. 48l, na korze *Pinus sylvestris* w lesie mieszanym [leg. P. Czarnota, 15.08.2002 (GPN/3063)]; leśn. Ustronie, oddz. 23j, na korze *Pinus sylvestris* w borze sosnowym świątym [leg. P. Czarnota, 16.08.2002 (GPN/3098)].

Micarea micrococca (Körb.) Gams ex Coppins

Gatunek nie był w Polsce wymieniany pod tą nazwą, lecz wielokrotnie cytowany jako *Catillaria micrococca* (Körb.) Th. Fr., na podstawie opisu podanego przez Nowaka i Tobolewskiego (1975). Coppins (1983) w swojej monografii dotyczącej rodzaju *Micarea* w Europie uznał, że nie zasługuje on na rangę odrębnego taksonu i włączył go do gatunku *M. prasina* Fr. Jednak po dokładnym określeniu różnic w budowie chemicznej wtórnych metabolitów w obrębie zbiorczego gatunku *M. prasina* s. lato, zdecydował się ponownie reaktywować ten takson (Coppins 2002). Ze względu na zamieszanie panujące w tej materii przez kilkadziesiąt lat, zbierany z całą pewnością na tym terenie cytowany był w literaturze jako *M. prasina* Fr. Ponowne jego wyodrębnienie wiąże się z koniecznością wykonania badań chromatograficznych w technice TLC, bowiem w niektórych przypadkach morfologiczne i anatomiczne cechy mogą okazać się niewystarczające do prawidłowej identyfikacji. Poniżej podano stanowiska okazów, u których potwierdzono metodą TLC obecność kwasu metoksymikareowego (methoxymicareic acid) oraz tych, których przynależność gatunkowa nie budzi żadnych wątpliwości.

Według dotychczasowych danych można stwierdzić, że *M. micrococca* jest gatunkiem pospolitym w regionie gdańskim, znoszącym wpływ antropopresji, stąd równie często spotyka się go w naturalnych zbiorowiskach leśnych, jak i w sąsiedztwie osad ludzkich. Preferuje ocienioną, wilgotną korę drzew, choć także często rośnie na drewnie w różnym stopniu rozkładu i na pędach krzewinek

w lasach. Prawdopodobnie w Polsce jest najbardziej pospolitym gatunkiem w obrębie rodzaju.

Stanowiska: **Ac34** – Wybrzeże Słowińskie, rez. „Mierzeja Sarbska” k. Łeby, oddz. 10, na murszejącym drewnie [Miądlikowska 1991: 110, jako *M. prasina* (UGDA-L-4312)]; **Ac35** – Wybrzeże Słowińskie, nadleśn. Choczewo, leśn. Szklana Huta, oddz. 165d, ok. 4 km na SW od wsi Białogóra, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 19.09.2000 (UGDA-L)]; **Ac36** – Wybrzeże Słowińskie, nadleśn. Choczewo, leśn. Białogóra, oddz. 91d, ok. 3 km na W od wsi Białogóra, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 28.08.2000 (UGDA-L); leg. A. Kowalewska, 31.08.2000 (UGDA-L)]; leśn. Białogóra, oddz. 87b, 1 km na SW od wsi Białogóra, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 21.09.2000 (UGDA-L)]; **Ac57** – Wysoczyzna Żarnowiecka, opodal Wejherowa, leśn. Piaśnica, oddz. 133, na pędach *Vaccinium myrtillus* [leg. M. Kukwa, 7.09.1997 (UGDA-L-7816)]; **Ad85** – Mierzeja Wiślana, osada Przebrno, oddz. 75, na korze *Pinus sylvestris* w borze świeżym [leg. E. Budzbon, 8.08.1982 (UGDA-L-1950), jako *Catillaria denigrata*]; **Bc25** – Bory Tucholskie, Wdzydzki Park Krajobrazowy, ok. 1 km na S od wsi Schodno, na korze *Betula pendula* [leg. A. Kowalewska, 18.06.2002 (UGDA-L)]; ok. 1 km na S od wsi Schodno, na korze *Betula pendula* [leg. A. Kowalewska, 17.06.2002 (UGDA-L)]; nadleśn. Lipusz, leśn. Joniny, oddz. 198a, ok. 0,5 km na S od wsi Słupinko, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 14.09.2002 (UGDA-L)]; ok. 0,5 km na N od wsi Szludron, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 19.06.2002 (UGDA-L)]; nadleśn. Kościerzyna, leśn. Grzybowski Młyn, oddz. 356m, na SE od wsi Loryniec, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 18.07.2002 (UGDA-L)]; **Bc58** – Bory Tucholskie, Dolina Wdy, ok. 0,75 km na SW od wsi Łuby, 53°42'N / 18°22'E [leg. M. Kukwa 2023 & 2025, 15.07.2003 (UGDA-L)]; **Bd42** – Pojezierze Iławskie, nadleśn. Kwidzyń, leśn. Lisewo, oddz. 190 [leg. M. Kukwa 1796, 21.04.2003 (UGDA-L)]; leśn. Lisewo, oddz.192, na N od wsi Ryjewo, na korze *Betula pendula* [leg. M. Kukwa, 9.08.1996 (UGDA-L-7808)]; leśn. Lisewo, oddz. 197 [leg. M. Kukwa 2817, 29.09.2003 (UGDA-L)]; leśn. Lisewo, oddz. 198, między wsiami Ryjewo i Mątki, na korze *Carpinus betulus* [leg. M. Kukwa, 4.08.1996 (UGDA-L-7814)]; leśn. Lisewo, oddz. 211, S brzeg jez. Mątki, 53°10'30"N / 18°59'50"E, na drewnie [leg. M. Kukwa 2838, 2.11.2003 (UGDA-L)]; leśn. Lisewo, oddz. 220, na korze *Pinus sylvestris* [leg. M. Kukwa, 27.08.1996 (Hb. Kukwa 150), jako *M. prasina*]; leśn. Biały Dwór, oddz. 226, między wsiami Ryjewo i Straszewo, na pędach *Vaccinium myrtillus* [leg. M. Kukwa, 28.08.1996 (Hb. Kukwa 210)]; leśn. Biały Dwór, oddz. 229, między wsiami Ryjewo i Klecewko, na gałązkach *Picea abies* [leg. M. Kukwa, 31.08.1996 (Hb. Kukwa 116), razem z *M. nitschkeana*]; leśn. Biały Dwór, oddz. 232, na gałązkach *Picea abies* [leg. M. Kukwa, 19.09.1996 (Hb. Kukwa 118), razem z *M. nitschkeana*].

***Micarea misella* (Nyl.) Hedl.**

Gatunek do niedawna zupełnie niewyróżniany na terenie całego Pomorza (patrz Fałtynowicz 1992), chociaż z całą pewnością był stałym składnikiem bioty porostów w tym regionie. Prawdopodobnie ze względu na bardzo częste występowanie okazów wykształcających jedynie sztydłowate, czarne pyknidiofory i niewyraźną plechę, zagłębioną w substracie, traktowany był jako grzyb nieliczenizujący. Tymczasem *M. misella* występuje licznie na murszejącym drewnie pniaków, opadłych gałęzi i leżących kłód w rozmaitych zbiorowiskach leśnych, w naturalnych i sztucznych ekosystemach w całym regionie gdańskim,

podobnie, jak w całej Polsce (P. Czarnota, mat. niepubl.). Rzadziej stwierdzano go na korze brzozy czy sosny u podstawy drzew, najczęściej w towarzystwie *M. micrococca*.

Stanowiska: **Ac34** – Wybrzeże Słowińskie, rez. „Mierzeja Sarbska” k. Łeby, oddz. 3 [leg. J. Miądlíkowska, 1986? (UGDA-L-4166), razem z *M. prasina* s. lato]; **Ac37** – Wybrzeże Słowińskie, wybrzeże morskie w okolicy wsi Białogóra, na drewnie gałęzi *Pinus sylvestris* na wydmie [Kukwa i in. 2000: 128 (OLS-L-1378)]; **Bc15** – Bory Tucholskie, Wdzydzki Park Krajobrazowy, ok. 0,5 km na E od jez. Wyrówno, na W brzegu Wdy [leg. M. Kukwa, 17.06.2003 (GPN/3653)]; **Bc33** – Równina Charzykowska, Zaborski Park Krajobrazowy, nad jez. Zmarłe, na drewnie opadłych gałęzi sosnowych [leg. P. Czarnota, 28.09.2001 (GPN/2612 & 2614)]; **Bc36** – Bory Tucholskie, rez. „Kamienne Kręgi”, ok. 2 km na W od wsi Odry, na korze *Pinus sylvestris* u podstawy pnia [leg. A. Zalewska, 27.09.2001 (GPN/2621)]; **Bc51** – Pojezierze Krajeńskie, na W od wsi Pawłótkowo, oddz. 1 [leg. A. Winkowska, 25.08.1999 (UGDA-L)]; **Bc56** – Bory Tucholskie, nadleśn. Woziwoda, leśn. Dąbki, oddz. 48l, na drewnie wykrotu świerkowego [leg. P. Czarnota, 15.08.2002 (GPN/3060 & 3065)]; leśn. Ustronie, oddz. 23j, na drewnie opadłych gałęzi sosnowych i korze u podstawy *Pinus sylvestris* w borze świeżym [leg. P. Czarnota, 16.08.2002 (GPN/3100, 3102 & 3104)]; leśn. Biała, oddz. 129, na drewnie leżących gałęzi sosnowych w borze suchym [leg. P. Czarnota, 16.08.2002 (GPN/3085)]; **Bc57** – Bory Tucholskie, ok. 1 km na N od wsi Śliwice k. Czerska, na drewnie *Pinus sylvestris* w borze suchym [leg. W. Fałtynowicz, 24.05.1986 (UGDA-L-3913), razem z *M. prasina* s. str.]; **Bc58** – Bory Tucholskie, Dolina Wdy, ok. 0,75 km na SW od wsi Łuby, 53°42'N / 18°22'E [leg. M. Kukwa 2022, 15.07.2003 (UGDA-L)]; **Bd42** – Pojezierze Iławskie, nadleśn. Kwidzyń, leśn. Lisewo, oddz. 188, na W od Nowej Wsi [leg. M. Kukwa, 19.08.2002 (GPN)]; leśn. Lisewo, oddz. 197 [leg. M. Kukwa 1809, 11.05.2003 (UGDA-L)]; leśn. Lisewo, oddz. 205, między wsiami Mątki i Ryjewo, las mieszany, na drewnie [leg. M. Kukwa 2878, 26.12.2003 (UGDA-L), razem z *Thelocarpon intermedium*]; leśn. Lisewo, oddz. 218, na drewnie [leg. M. Kukwa, 28.08.1996 (UGDA-L-7811), razem z *M. prasina* s. str.]; leśn. Lisewo, oddz. 219, między wsiami Ryjewo i Klecewko, na drewnie [leg. M. Kukwa, 27.08.1996 (Hb. Kukwa s.n.), razem z *M. prasina*]; leśn. Lisewo, oddz. 221, 1,5 km na E od wsi Ryjewo, 53°49'N / 18°58'E, na drewnie [Kukwa i in. 2000: 128 (Hb. Kukwa 111), razem z *M. botryoides*]; nadleśn. Kwidzyń, leśn. Biały Dwór, oddz. 231, na S od wsi Ryjewo, na drewnie kłody [leg. M. Kukwa, 19.09.1996 (Hb. Kukwa 336)]; leśn. Biały Dwór, oddz. 232, na drewnie [leg. M. Kukwa, 19.09.1996 (Hb. Kukwa 124), razem z *M. nitschkeana*].

Micarea myriocarpa V. Wirth & Vězda ex Coppins

Poniższe stanowisko jest jedynym znanym dotychczas miejscem występowania *M. myriocarpa* w całej niżowej Polsce. Najbliższe w naszym kraju zlokalizowane są w Karpatach (Czarnota, Coppins 2000; Czarnota 2002a). W basenie Morza Bałtyckiego, a zwłaszcza w jego zachodniej części, gatunek nie należy jednak do rzadkości. Znany jest z kilku regionów południowej Szwecji (Santesson 1993). *M. myriocarpa* można było umieścić na liście polskich porostów już w roku 1985. Mało znany wówczas gatunek w całej Europie został błędnie oznaczony jako *M. sylvicola*. Przyznać jednak należy, że swoją morfologią odbiega nieco od charakterystyki taksonu zamieszczonej w monografii Coppinsa (1983). Dotyczy to w szczególności budowy i wielkości pyknidiów, które w typowych okazach

są bardzo małe, kropeczkowate, niemal kuliste i siedzące na plesze. Tymczasem w okazie z Pomorza, ze względu na liczne proliferacje wykształciły się pykniodiofory o formach niemal trzonkowatych. Okazy tak wyglądającej *M. myriocarpa* były jednak w Polsce już notowane w Gorcach i zostały potwierdzone przez B. J. Coppinsa.

Stanowisko: **Ac66** – Pojezierze Kaszubskie, 0,5 km na W od wsi Tęcz, na głazie granitowym [leg. W. Fałtynowicz, 24.07.1985 (UGDA-L-3182), jako *Micarea sylvicola*].

***Micarea nitschkeana* (Lahm ex Rabenh.) Harm.**

W 1991 roku podano ten gatunek z jednego stanowiska na Mierzei Sarbskiej, jako nowy dla Pomorza (Miądlikowska 1991). Ze względu na brak okazu w herbarium UGDA-L niemożliwym było potwierdzenie poprawności tego oznaczenia. Niemniej, współczesne dane świadczą o tym, że *M. nitschkeana* jest gatunkiem pospolitym w tym rejonie, szczególnie często spotykanym na drobnych gałązkach świerków i sosen w leśnych zbiorowiskach borowych o różnym stopniu uwilgotnienia, zarówno w pasie nadmorskim, jak i rozległych Borach Tucholskich. Rzadziej występuje bezpośrednio na drewnie czy korze drzew, choć i takich przypadków w całej Polsce odnotowano wiele (np. Kukwa i in. 2000; Cieśliński 2003; P. Czarnota, mat. niepubl.).

Stanowiska: **Ac34** – Wybrzeże Słowińskie, rez. „Mierzeja Sarbska” k. Łeby [Miądlikowska 1991: 110]; **Ac35** – Wybrzeże Słowińskie, nadleśn. Choczewo, leśn. Szklana Huta, oddz. 109f, ok. 3,5 km na W od wsi Białogóra, na gałązkach *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 9.10.2000 (UGDA-L)]; **Ac36** – Wybrzeże Słowińskie, rez. „Białogóra”, na korze *Pinus sylvestris* [Fałtynowicz 1997a: 356, jako *M. denigrata* (UGDA-L-1468)]; **Ac38** – Wybrzeże Słowińskie, torfowisko Bielawskie Błoto, na murzejącym drewnie *Pinus sylvestris* we wrzoskowisku [Fałtynowicz 1983: 424, jako *Bacidia trisepta* (POZ; UGDA-L-1015)]; nadmorski pas borów sosnowych między Jastrzębią Górą i Karwią, na drewnie opadłych gałęzi *Pinus sylvestris* [leg. P. Czarnota, 8.08.2002 (GPN/2934)]; **Ac44** – Wybrzeże Słowińskie, Słowiński Park Narodowy, 1 km na N od wsi Rąbka [Kukwa i in. 2000: 130]; **Ac58** – Pobrzeże Kaszubskie, Puszcza Darżłubska, nad jez. Sztobor, na gałązkach *Picea abies* [leg. P. Czarnota, 16.09.1998 (GPN/480/94); Kukwa i in. 2000: 130 (Hb. Kukwa 277)]; **Ac98** – Pojezierze Kaszubskie, rez. „Jar Rzeki Raduni” k. wsi Babi Dół, oddz. 83 [Fałtynowicz, Królak 2001: 138]; **Bc25** – Bory Tucholskie, Wdzydzki Park Krajobrazowy, na S od wsi Schodno, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 17.06.2002 (UGDA-L)]; nadleśn. Kościerzyna, leśn. Grzybowski Młyn, oddz. 356m, na SE od wsi Loryniec; na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 18.07.2002 (UGDA-L)]; **Bc35** – Bory Tucholskie, nadleśn. Przymuszewo, W brzeg jez. Kły [Miądlikowska 1997: 2]; **Bc36** – Bory Tucholskie, rez. „Kamienne Kręgi”, ok. 2 km na W od wsi Odry, na pędach *Calluna vulgaris* i drobnych gałązkach *Pinus sylvestris* w borze świeżym [leg. P. Czarnota, 27.09.2001 (GPN/2628 & 2629)]; **Bc55** – Bory Tucholskie: 0,5 km na SW od wsi Łosiny, na korze opadłych gałęzi sosnowych w borze suchym [leg. P. Czarnota, 16.08.2002 (GPN/3096)]; **Bc56** – Bory Tucholskie, nadleśn. Woziwoda, leśn. Dąbki, oddz. 48l, na gałązkach *Picea abies* [leg. P. Czarnota, 15.08.2002 (GPN/3059)]; leśn. Ustronie, oddz. 23j, na drewnie i korze opadłych gałęzi *Pinus sylvestris* i drobnych gałązkach *Picea abies* w borze świeżym [leg. P. Czarnota, 16.08.2002 (GPN/3099, 3105 & 3108)]; leśn. Biała, oddz. 129, na drobnych, żywych gałązkach podrostów sosnowych,

korze *Pinus sylvestris* i drewnie opadłych gałęzi w borze suchym [leg. P. Czarnota, 16.08.2002 (GPN/3073, 3074 & 3084)]; **Bd42** – Pojezierze Iławskie, nadleśn. Kwidzyń, leśn. Lisewo, oddz. 187b, ok. 1 km na SW od wsi Nowa Wieś, na korze *Quercus* sp. [Kukwa 2000: 290; leg. M. Kukwa, 3.08.1996 (Hb. Kukwa 108)]; leśn. Lisewo, oddz. 197, na NW od wsi Mątki, skraj lasu, na martwych gałązkach *Picea abies* [leg. M. Kukwa 2877, 26.12.2003 (UGDA-L)]; leśn. Lisewo, oddz. 198, ok. 0,5 km na W od wsi Mątki, na drewnie korzenia [leg. M. Kukwa, 30.12.1994 (Hb. Kukwa 36)]; leśn. Lisewo, oddz. 211, ok. 1 km na N od wsi Mątki, drewno gałęzi na kłodzie powalanej na torfowisku [Kukwa 2000: 290; Kukwa i in. 2000: 131 (Hb. Kukwa 119)]; leśn. Lisewo, oddz. 212, na E od wsi Ryjewo, na drewnie [Kukwa 2000: 290; Kukwa i in. 2000: 131 (Hb. Kukwa 107)]; leśn. Lisewo, oddz. 217, ok. 2 km na W od wsi Klecewko, na gałązkach *Picea abies* [Kukwa 2000: 290; Kukwa i in. 2000: 131 (Hb. Kukwa 109)]; leśn. Biały Dwór, oddz. 229, między wsiami Ryjewo i Klecewko, na gałązkach *Picea abies* [Kukwa 2000: 290; Kukwa i in. 2000: 130 (Hb. Kukwa 116)]; leśn. Biały Dwór, oddz. 227, na gałązkach *Picea abies* [Kukwa 2000: 290; Kukwa i in. 2000: 130, 131 (Hb. Kukwa 106)]; leśn. Biały Dwór, oddz. 232, na gałązkach *Picea abies* i na drewnie [Kukwa 2000: 290; Kukwa i in. 2000: 130 (Hb. Kukwa 118 & 124)]; leśn. Biały Dwór, oddz. 239, na gałązkach *Picea abies* i na drewnie ambony myśliwskiej [Kukwa 2000: 290; Kukwa i in. 2000: 130 (Hb. Kukwa 115 & 117)]; leśn. Biały Dwór, oddz. 250, okolice wsi Brachlewo, na gałązkach *Picea abies* [Kukwa 2000: 290; Kukwa i in. 2000: 130 (Hb. Kukwa 113)]; **Bd43** – Pojezierze Iławskie, 2 km na S od wsi Nowa Wieś, na drewnie [Kukwa 2000: 290; Kukwa i in. 2000: 131 (Hb. Kukwa 114)].

Micarea peliocarpa (Anzi) R. Sant. & Coppins

Fałtynowicz (1992) podawał ten gatunek z trzech stanowisk na Pomorzu, jednak po weryfikacji okazało się, że alegaty należały do innych taksonów. Tak więc, pozostało na dzień dzisiejszy w granicach badanego obszaru tylko jedno stanowisko *M. peliocarpa* cytowane poniżej (Lipnicki 1993), którego jednak dotychczas nie rewidowano. Wobec licznych pomyłek taksonomicznych z gatunkami takimi, jak np. *M. nitschkeana*, *Lecania naegelii* (Hepp) Diederich & Van den Boom czy *Bacidia beckhausii* Körb. należy mieć i w tym ostatnim przypadku wątpliwości. Pomimo dużej tolerancji ekologicznej, *M. peliocarpa* należy raczej traktować jako gatunek naskalny, który na wielu innych siedliskach spotyka się z reguły tylko w obszarach o dużym nagromadzeniu kwaśnego materiału skalnego. Stąd główne centrum występowania *M. peliocarpa* w Polsce znajduje się w górzyskiej – środkowej i południowej części kraju (P. Czarnota, mat. niepubl.). Pojedyncze stanowiska tego gatunku podawane są jednakże z NE Polski (Cieśliński 2003; Sparrius 2003), więc nie można całkowicie wykluczyć obecności *M. peliocarpa* także na Pomorzu, tym bardziej, że Krawiec (1938) badając liczne głązy narzutowe w tym regionie wielokrotnie nie precyzuje przynależności gatunkowej notowanych okazów, podając jedynie nazwy rodzajowe. Wśród nich jest także rodzaj *Bacidia*, w którym wówczas umieszczano ten takson, jako *Bacidia trisepta* (A. Massal.) Zahlbr, *B. hemipolioides* (Nyl.) Zahlbr. Rewizja materiałów zielnikowych tego ostatniego autora wydaje się tu jednak konieczna.

Stanowisko: **Bc68** – Bory Tucholskie, Stara Rzeka nad Wdą, na korze *Ulmus*, na nadrzecznej skarpie [Lipnicki 1993: 709].

Micarea prasina s. lato

Poniżej wymieniono wszystkie stanowiska stwierdzone w badanym regionie dla okazów podawanych w literaturze pod nazwą *M. prasina* Fr., dla których nie wykonano TLC. Zawilości taksonomiczne w obrębie tego zbiorczego gatunku wyjaśniono pokrótce przy okazji omawiania *M. micrococca*. Część zbiorów, niewystarczająca dla wykonania chromatografii i określenia kwasów porostowych zostaje więc ujęta zbiorczą nazwą *M. prasina* s. lato. Nie wymieniano w wykazie bardzo wielu stanowisk podanych przez Kukwę (2000) z Pojezierza Iławskiego, a jedynie te, które są udokumentowane w zbiorach.

Stanowiska: **Ac34** – Wybrzeże Słowińskie, rez. „Mierzeja Sarbska” k. Łeby, oddz. 3, na drewnie [Miądlkowska 1991: 110 (UGDA-L-4166)]; **Ac36** – Wybrzeże Słowińskie, nadleśn. Choczewo, leśn. Białogóra, oddz. 29g, 2 km na NW od wsi Białogóra, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 22.08.2000 (UGDA-L)]; **Ac43** – Wybrzeże Słowińskie, 1 km na N od osady Steknica k. Łeby, na korze *Quercus rubra* [leg. I. Izydorek, 21.10.1991 (SLTC)]; **Ac44** – Wybrzeże Słowińskie, między wsiami Dymnica i Sasino [Miądlkowska 1997: 2]; **Ac68** – Pojezierze Kaszubskie, Trójmiejski Park Krajobrazowy, rez. „Dolina Zagórskiej Strugi” k. Rumii, oddz.: 64, 66–69, 72–74, 88, 269 [Fałtynowicz i in. 2000: 123]; **Ac72** – Wysoczyzna Damnicka, wieś Łebień [Fałtynowicz, Miądlkowska 1990: 58]; **Ac79** – Pobrzeże Kaszubskie, Trójmiejski Park Krajobrazowy, rez. „Kacze Łęgi” [leg. M. Zakrzewska, 23.08.2002 (UGDA-L); leg. M. Zakrzewska, 26.10.2001 (UGDA-L); leg. M. Zakrzewska, 22.07.2002 (UGDA-L)]; **Ac98** – Pojezierze Kaszubskie, rez. „Jar Rzeki Raduni” k. wsi Babi Dół, oddz.: 96, 97, 98, 99, 100 [Fałtynowicz, Królak 2001: 138]; **Ac99** – Pojezierze Kaszubskie, rez. „Jar Rzeki Reknicy” k. wsi Kolbudy [Rutkowski 1993: 33]; **Ad80** – Pobrzeże Kaszubskie, Trójmiejski Park Krajobrazowy, rez. „Źródlika w Dolinie Ewy” [leg. M. Zakrzewska, 23.08.2002 (UGDA-L)]; **Bc24** – Równina Charzykowska, wieś Turzonka [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486]; **Bc25** – Bory Tucholskie, Wdzydzki Park Krajobrazowy, Głuchy Bór [Lipnicki 1993: 712]; wieś Dąbrówka [Lipnicki 1990: 156]; nadleśn. Lipusz, leśn. Joniny, oddz. 197c, ok. 0,5 km na SE od wsi Słupinko, na korze *Pinus sylvestris* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 12.09.2002 (UGDA-L)]; leśn. Joniny, oddz. 199b, ok. 0,5 km na S od wsi Słupinko, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 14.09.2002 (UGDA-L)]; Wdzydzki Park Krajobrazowy, ok. 0,5 km na SW od wsi Szludron, na korze *Betula pendula* w borze sosnowym [leg. A. Kowalewska, 11.09.2002 (UGDA-L)]; **Bc33** – Równina Charzykowska, Zaborski Park Krajobrazowy, 2 km na NNW od wsi Asmus [Lipnicki 1990: 156]; nad jez. Zmarłe [Lipnicki 1990: 156; leg. P. Czarnota, 28.09.2001 (GPN/2614)]; rez. „Struga Siedmiu Jezior”, jez. Jeleń, brzeg S [Lipnicki 1993: 712]; **Bc35** – Bory Tucholskie, nadleśn. Przymuszewo, 0,2 km na S od jez. Kły [Miądlkowska 1997: 2]; **Bc43** – Równina Charzykowska, Park Narodowy Bory Tucholskie, E brzeg jez. Gacno Wielkie, na obumarłych mszakach i humusie na piaszczystym brzegu jeziora [leg. M. Ceynowa-Gieldoń, 7.10.2001 (TRN)]; Park Narodowy Bory Tucholskie, nad jez. Głuche, na szczątkach mchów i opadłych igłach w borze sosnowym [leg. M. Ceynowa-Gieldoń, 13.09.2001 (TRN)]; **Bc50** – Pojezierze Krajeńskie, rez. „Cisy w Czarnem”, ok. 5 km na E od wsi Czarne [Fałtynowicz, Kukwa 2000: 13]; **Bc58** – Bory Tucholskie, rez. „Krzywe Koło” [Lipnicki 1990: 156]; Dolina Wdy, ok. 0,75 km na SW od wsi Łuby, 53°42'N / 18°22'E [leg. M. Kukwa 2024, 15.07.2003 (UGDA-L)]; **Bd42** – Pojezierze Iławskie, leśn. Lisewo, oddz. 187, na S od Nowej Wsi, na korze *Quercus sessilis* [leg. M. Kukwa, 4.08.1996 (UGDA-L-7812)]; leśn. Lisewo, oddz. 187b, na drewnie pniaka [leg. M. Kukwa, 3.08.1996 (Hb. Kukwa)]; leśn. Lisewo, oddz. 207, między wsiami Ryjewo i Mątki, na korze *Quercus* sp. [leg. M. Kukwa,

19.08.1996 (UGDA-L-7815)]; oddz. 219, między wsiami Ryjewo i Klecewko, na drewnie [leg. *M. Kukwa*, 27.08.1996 (Hb. *Kukwa* 104, det. B. J. Coppins)].

Micarea prasina Fr. s. str.

Identyfikacja tego gatunku wymaga komentarza podobnego do tego, jaki towarzyszy *M. micrococca*. *M. prasina* odróżnia się od tego ostatniego, poza nieco inaczej wyglądającymi apotecjami, głównie obecnością kwasu mikareowego (micareic acid) w plesze. Poza tym *M. prasina* posiada nieco odmienne wymagania ekologiczne od *M. micrococca*. Rośnie bowiem głównie na murszejącym drewnie pniaków i leżących kłód w rozmaitych zbiorowiskach leśnych. Jednak w rozległych kompleksach, gdzie nie brakuje tych potencjalnych siedlisk, „przechodzi” także na korę wielu gatunków drzew, rosnąc w zmieszaniu z wieloma innymi sorediowanymi gatunkami. Nie ulega jednak wątpliwości, że jest to gatunek pospolity w regionie gdańskim, choć w obszarach górskich na południu Polski jest prawdopodobnie jeszcze częstszy. Poniżej podano tylko te stanowiska, które oparte są na okazach zweryfikowanych metodą TLC.

Stanowiska: **Ac66** – Pojezierze Kaszubskie, ok. 3 km na S od wsi Porzecze nad Łebą, na drewnie kłody [leg. *W. Fałtynowicz*, ? (UGDA-L-9259)]; **Bc26** – Bory Tucholskie, torfowisko nad jez. Drzędno, na murszejącym drewnie *Pinus sylvestris* [leg. *W. Fałtynowicz*, 29.07.1983 (UGDA-L-7819)]; **Bc57** – Bory Tucholskie, ok. 1 km na N od wsi Śliwice k. Czerska, na drewnie *Pinus sylvestris* w borze suchym [leg. *W. Fałtynowicz*, 24.05.1986 (UGDA-L-3913)]; **Bd42** – Pojezierze Iławskie, leśn. Lisewo, oddz. 207, między wsiami Ryjewo i Mątki, na drewnie [leg. *M. Kukwa*, 19.08.1996 (UGDA-L-7804 & 7806)]; leśn. Lisewo, oddz. 218, na drewnie [leg. *M. Kukwa*, 28.08.1996 (UGDA-L-7811)].

Micarea sylvicola (Flot.) Vezda & V. Wirth

Znane stanowiska *M. sylvicola* na Pomorzu Gdańskim koncentrują się w jego części zachodniej i dotyczą, z jednym tylko wyjątkiem, Pojezierza Kaszubskiego, gdzie rozsiane są liczne narzutowe głązy granitowe, będące siedliskiem dla tego gatunku. Prawdopodobnie nie występuje na tym terenie często. Najliczniejsze notowania *M. sylvicola* w Polsce dotyczą południowej, górskiej części kraju, od zachodniej do wschodniej granicy (Fałtynowicz 1992; P. Czarnota, mat. niepubl.).

Stanowiska: **Ac66** – Pojezierze Kaszubskie, wieś Porzecze [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486 (UGDA-L-3383)]; Łówcz Dolny nad Łebą, 1,5 km na S od wsi Porzecze [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486 (UGDA-L-3180)]; **Ac68** – Pojezierze Kaszubskie, Trójmiejski Park Krajobrazowy, leśn. Sopieszyno, oddz. 119 [Fałtynowicz 1997b: 48 (UGDA-L-5309)]; **Ac78** – Pojezierze Kaszubskie, w pobliżu wsi Kamień [leg. *W. Fałtynowicz*, 1995 (Hb. *Kukwa*)]; **Ac98** – Pojezierze Kaszubskie, wieś Skrzyszewo [Fałtynowicz, Tobolewski 1989: 486]; **Ad80** – Pobrzeże Kaszubskie, Gdańsk – Oliwa, Dolina Ewy [leg. *W. Fałtynowicz*, 1984 (UGDA-L-2604)]; **Bc36** – Bory Tucholskie, rez. „Kamienne Kręgi”, ok. 2 km na W od wsi Odry [Kiszka, Lipnicki 1994: 102].

3. Podsumowanie wyników i dyskusja

Rewizje taksonomiczne materiałów zielnikowych pochodzących głównie z herbariów UGDA-L, SLTC i prywatnych zbiorów Martina Kukwy (Hb. Kukwa) oraz wyniki badań własnych autora (GPN) powiększyły współczesną listę porostów z rodzaju *Micarea* występujących na Pomorzu Gdańskim do 14 gatunków. Są to: *M. botryooides*, *M. denigrata*, *M. elachista*, *M. erratica*, *M. lithinella*, *M. lutulata*, *M. melaena*, *M. micrococca*, *M. misella*, *M. myriocarpa*, *M. nitschkeana*, *M. peliocarpa*, *M. prasina*, *M. sylvicola*. Nie zweryfikowano jednak okazów *M. elachista* i *M. peliocarpa* podawanych wcześniej z Pomorza (Miądlukowska 1991; Lipnicki 1993), gdyż niemożliwym było dotychczas dotarcie do okazów zielnikowych. *M. lutulata* i *M. myriocarpa* odnotowano tylko raz na erratykach granitowych, lecz były to notowania przypadkowe i jest całkiem prawdopodobne, że w przyszłości stanowisk tych gatunków przybędzie, tym bardziej, że w basenie Morza Bałtyckiego nie należą one do rzadkości. Ze względu na niepozorne, jasne apotecja, które w stanie wilgotnym mogły być zupełnie niezauważalne, pomijano prawdopodobnie w badaniach terenowych także *M. lithinella*. Gatunek ten jest ostatnio coraz częściej notowany w Polsce (P. Czarnota, mat. niepubl.), m.in. także w NE części kraju (Zalewska, Rutkowski 2001) i powinien być stałym komponentem epilitycznej bioty porostów na głazach granitowych rozrzuconych w regionie. Spośród analizowanych gatunków, *M. micrococca* i *M. denigrata* wydają się być najpospolitsze na Pomorzu Gdańskim, wykazując przy tym największą tolerancję w odniesieniu do siedliska i warunków ekologicznych. W borach sosnowych pospolite są również *M. misella* i *M. nitschkeana*, uważane do niedawna za rzadkie w Polsce (patrz Kukwa i in. 2000). Po raz pierwszy w kraju, do identyfikacji *M. prasina* s. str. i *M. micrococca*, które były dotychczas synonimizowane, wykorzystano metodę chromatografii cienkowarstwowej TLC. *M. prasina* s. str. okazuje się być w tej części kraju gatunkiem nie tak pospolitym, jak dotychczas przypuszczano. Jego preferencje siedliskowe, związane z miękkim, rozkładającym się drewnem sytuują ten gatunek wśród porostów typowo leśnych, dla których rozległe kompleksy leśne stwarzają optymalne warunki występowania.

Zarówno w krajowej (Cieśliński i in. 2003), jak i w regionalnych czerwonych listach porostów zagrożonych (Fałtynowicz, Kukwa 2003; Lipnicki 2003) umieszczono kilka gatunków wymienionych w niniejszej pracy (tab. 1).

Liczne nowe dane dotyczące kilku wymienionych na listach gatunków pozwalają na zaktualizowanie poglądów związanych z ich zagrożeniem. Pomijając fakt odrębnego opracowania czerwonych list dla Pomorza Gdańskiego i Borów Tucholskich, zakwalifikowanie *M. melaena* do grupy gatunków narażonych na wymarcie w tym regionie wydaje się przesadzone. Zwłaszcza w Borach Tucholskich, wobec obfitości optymalnych biotopów i rozległości kompleksu leśnego *M. melaena* nie można traktować w dalszym ciągu, jako gatunek wymierający. Pogląd taki, jakkolwiek wysunięty na podstawie nielicznych nowych notowań w tym mezoregionie, spowodowanych z konieczności wyrwykowymi badania-

mi terenowymi autora w całej Polsce, wydaje się być uzasadniony. Aktualne dane o rozmieszczeniu *M. melaena* pochodzące z różnych regionów kraju, wskazują raczej, że jest to stały komponent leśnej bioty porostów, którego zagrożenie wiązać można z eliminacją starych borów sosnowych i sosnowo-świerkowych na niżu bądź z zanikaniem wilgotnych mikrosiedlisk w takich ekosystemach. Wobec rozsądnej gospodarki leśnej prowadzonej w kompleksie Borów Tucholskich zagrożenie tego gatunku wydaje się niewielkie.

Tabela 1. Zagrożenie porostów z rodzaju *Micarea* w Polsce i na Pomorzu
Table 1. The threat of lichens from the genus *Micarea* in Poland and Pomerania

Gatunek <i>Micarea</i> <i>Micarea</i> species	Polska Poland	Pomorze Gdańskie Gdańskie Pomerania	Bory Tucholskie Bory Tucholskie Forest
<i>M. elachista</i>	EN	DD	EN
<i>M. erratica</i>	NT	VU	-
<i>M. melaena</i>	NT	VU	EN
<i>M. misella</i>	-	DD	-
<i>M. myriocarpa</i>	NT	-	-
<i>M. peliocarpa</i>	-	DD	NT

Objaśnienia: EN – wymierające, VU – narażone, NT – bliskie zagrożenia, DD – niedostateczne dane.
Explanations: EN – endangered, VU – vulnerable, NT – near threatened, DD – data deficient.

Przedstawione w pracy wyniki pozwalają także wyjaśnić status *Micarea misella* na Pomorzu Gdańskim i z całą pewnością stwierdzić, że nie jest to gatunek zagrożony w jakimkolwiek stopniu.

M. elachista i *M. peliocarpa* do czasu zrewidowania nielicznych okazów, wobec pomyłek taksonomicznych mających miejsce w przeszłości, powinny utrzymać status DD w całym regionie. Podobnie, *M. myriocarpa*, pomimo tylko jednokrotnego notowania pochodzącego sprzed dwudziestu lat, należałoby zakwalifikować do kategorii DD. Bardziej szczegółowe badania terenowe powinny potwierdzić, czy rzeczywiście jest to wyjątkowo rzadki gatunek na Pomorzu, czy też nie był dotychczas należycie wyróżniany.

Podziękowania

Pragnę gorąco podziękować koledze dr. Martinowi Kukwie za inspirację do napisania tego artykułu oraz udostępnienie okazów zielnikowych własnych i zgromadzonych w herbarium UGDA-L do weryfikacji. Dr. Ireneuszowi Izydorkowi i mgr Agnieszce Kowalewskiej dziękuję również za wgląd do ich niepublikowanych materiałów zielnikowych.

*Praca finansowana ze środków
Komitetu Badań Naukowych (grant nr 3 P04C 040 23).*

Literatura

- ALSTRUP V., CHRISTENSEN S. N., JACOBSEN P., POULSEN R., SØRCHTING U., SVANE S. 1990. Notes on the lichen flora of Denmark IV. – *Graphis Scripta* 3: 1–11.
- CIEŚLIŃSKI S. 2003. Atlas rozmieszczenia porostów (*Lichenes*) w Polsce Północno-Wschodniej. – *Phytocoenosis* Vol. 15 (N.S.), Suppl. Cartogr. Geobot. 15: 1–430.
- CIEŚLIŃSKI S., CZYŻEWSKA K., FABISZEWSKI J. 1992. Czerwona lista porostów zagrożonych w Polsce. – W: ZARZYCKI K., WOJEWODA W., HEINRICH A. (red.), Lista roślin zagrożonych w Polsce. Wyd. 2. Instytut Botaniki im. W. Szafera, PAN, Kraków, s. 57–74.
- CIEŚLIŃSKI S., CZYŻEWSKA K., FABISZEWSKI J. 2003. Czerwona lista porostów wymarłych i zagrożonych w Polsce. – *Monogr. Bot.* 91: 13–49.
- CIEŚLIŃSKI S., FAŁTYNOWICZ W. (red.) 1993. Atlas geograficznego rozmieszczenia porostów w Polsce 1: 7–67. Instytut Botaniki im. W. Szafera, PAN, Kraków.
- COPPINS B. J. 1983. A taxonomic study of the lichen genus *Micarea* in Europe. – *Bull. Br. Mus. Nat. Hist. (Bot.)* 11: 17–214.
- COPPINS B. J. 2002. Checklist of Lichens of Great Britain and Ireland. *Brit. Lich. Soc., Huddersfield*, 87 ss.
- COPPINS B. J., MUHR L.-E. 1997. *Micarea lapillicola* (Vain.) Coppins & Muhr, a previously misunderstood species from NW Europe. – *Graphis Scripta* 8: 45–49.
- CZARNOTA P. 2002a. Flora porostów rezerwatu „Żebracze” w Beskidzie Sądeckim. – *Parki nar. Rez. przyr.* 21(4): 385–410.
- CZARNOTA P. 2002b. *Micarea melaena* (Nyl.) Hedl. – W: BIELCZYK U., CIEŚLIŃSKI S., FAŁTYNOWICZ W. (red.), Atlas of the geographical distribution of lichens in Poland 3: 51–57. Instytut Botaniki im. W. Szafera, PAN, Kraków.
- CZARNOTA P. 2003. Notes on some new and noteworthy lichens from southern Poland. – *Graphis Scripta* 14: 18–26.
- CZARNOTA P., COPPINS B. J. 2000. A new species of *Agonimia* and some interesting lichens from Gorce Mts (Western Beskidy Mts) new to Poland. – *Graphis Scripta* 11: 56–60.
- FAŁTYNOWICZ W. 1983. Porosty Bielawskiego Błota – stan aktualny i zmiany po trzydziestu latach dewastacji torfowiska. – *Fragm. Flor. Geobot.* 29(3–4): 415–434.
- FAŁTYNOWICZ W. 1992. The lichens of Western Pomerania (NW Poland). An ecogeographical study. – *Polish Bot. Stud.* 4: 1–182.
- FAŁTYNOWICZ W. 1996. Porosty rezerwatu „Bagnisko Niedźwiady” i „Bagno Biel”, zasługujących na ochronę torfowisk na Pomorzu Zachodnim. – *Parki nar. Rez. przyr.* 15(2): 3–11.
- FAŁTYNOWICZ W. 1997a. Lichens as indicators of bog-community degeneration. – *Acta Mycol.* 32(2): 347–368.
- FAŁTYNOWICZ W. 1997b. Porosty głazów narzutowych parków krajobrazowych trójmiejskiego i kaszubskiego. – *Monogr. Bot.* 81: 1–54.
- FAŁTYNOWICZ W., KRÓLAK D. 2001. Porosty rezerwatu „Jar Rzeki Raduni” na Pojezierzu Kaszubskim (północna Polska). – *Acta Bot. Cassub.* 2: 133–141.
- FAŁTYNOWICZ W., KUKWA M. 2000. Lichens of the ‘Cisy w Czarnem’ reserve (Western Pomerania, N Poland) with emphasis on old growth forest species. – *Folia Cryptog. Estonica* 36: 11–15.
- FAŁTYNOWICZ W., KUKWA M. 2003. Czerwona lista porostów zagrożonych na Pomorzu Gdańskim. – *Monogr. Bot.* 91: 63–77.
- FAŁTYNOWICZ W., MARCINKOWSKA E., RUTKOWSKI P. 2000. Porosty rezerwatu „Dolina Zagórskiej Strugi” koło Rumii na Pojezierzu Kaszubskim. – *Acta Bot. Cassub.* 1: 119–126.

- FAŁTYNOWICZ W., MIĄDLIKOWSKA J. 1985. Porosty okolic Ocypla na Pojezierzu Starogardzkim. – Zesz. Nauk. Wydz. BGiO UG 6: 133–146.
- FAŁTYNOWICZ W., MIĄDLIKOWSKA J. 1990. Materiały do flory porostów Pomorza Zachodniego (północna Polska). – Acta Mycol. 26(2): 45–64.
- FAŁTYNOWICZ W., TOBOLEWSKI Z. 1989. The lichenized Ascomycotina (*Ascomycetes lichenisati*) of the Kashuby Like District in northern Poland. – Fragn. Flor. Geobot. 34(3–4): 445–521.
- IZYDOREK I. 1983. Porosty Wysoczyzny Polanowskiej. Mskr. pracy doktorskiej, Instytut Biologii UAM, Poznań.
- KISZKA J., LIPNICKI L. 1994. Porosty na głazach na prehistorycznym cmentarzysku „Kręgi Kamienne” w Borach Tucholskich. – Fragn. Flor. Geobot. Polonica 1: 97–105.
- KRAWIEC F. 1938. Flora epifityczna głazów narzutowych zachodniej Polski. – Prace Kom. Mat.-Przyr. PTPN, B 9(2): 1–254.
- KUKWA M. 2000. Porosty i grzyby naporostowe zachodniej części Pojezierza Iławskiego (Polska północna). – Fragn. Flor. Geobot. Polonica 7: 281–297.
- KUKWA M., ZALEWSKA A., CZARNOTA P. 2000. New records of three species of the genus *Micarea* (lichenized *Ascomycota*) in Poland. – Acta Mycol. 35(1): 125–133.
- LIPNICKI L. 1990. Porosty Borów Tucholskich. – Acta Mycol. 26(1): 119–175.
- LIPNICKI L. 1993. Nowe i bardziej interesujące gatunki porostów w Borach Tucholskich. – Fragn. Flor. Geobot. 38(2): 707–714.
- LIPNICKI L. 2003. Czerwona lista porostów zagrożonych w Borach Tucholskich. – Monogr. Bot. 91: 79–90.
- MIĄDLIKOWSKA J. 1991. Porosty rezerwatu „Mierzeja Sarbska” (północna Polska). – Zesz. Nauk. Wydz. BGiO UG 9: 95–116.
- MIĄDLIKOWSKA J. 1997. Lichens on *Vaccinium myrtillus* in Poland. – Graphis Scripta 8: 1–3.
- NOWAK J., TOBOLEWSKI Z. 1975. Porosty polskie. PWN, Warszawa-Kraków, 1177 ss.
- PALICE Z. 1997. *Micarea lithinella* (Nyl.) Hedl. – přehižený druh lichenoflóry České Republiky. – Bryonora 19: 9–14.
- RUTKOWSKI P. 1993. Flora i ekologia porostów rezerwatu „Jar Rzeki Reknicy” na Pojezierzu Kaszubskim. – Parki nar. Rez. przyr. 12(4): 29–40.
- SANTESSON R. 1993. The lichens and lichenicolous fungi of Sweden and Norway. SBT-förlaget, Lund, 240 ss.
- SCHOLZ P. 2000. Katalog der Flechten und flechtenbewohnenden Pilze Deutschlands. – Schrift. Vegetationskunde 31: 1–298.
- SPARRIUS L. B. 2003. Contribution to the lichen floras of the Białowieża Forest and the Biebrza Valley (Eastern Poland). – Herzogia 16: 155–160.
- ZALEWSKA A., RUTKOWSKI P. 2001. Porosty rezerwatu „Lipowy Jar” w Puszczy Boreckiej (Pojezierze Mazurskie, NE Polska). – Acta Botanica Warmiae et Masuriae 1: 147–163.

Summary

A list and distribution of *Micarea* species in Gdańskie Pomerania still seems to be neglected. However, recently carried out field studies and taxonomical revision of lichen materials stored mainly in herbaria UGDA-L, SLTC and private herbarium Hb. Kukwa, have shown that the genus *Micarea* is represented here by 14 species, excluding *M. prasina* s. lato. There are: *M. botryooides* (Nyl.) Coppins, *M. denigrata* (Fr.) Hedl., *M. elachista* (Körb.) Coppins & R. Sant., *M. erratica* (Körb.) Hertel, Rambold & Pietsch., *M. lithinella* (Nyl.)

Hedl., *M. lutulata* (Nyl.) Coppins, *M. melaena* (Nyl.) Hedl., *M. micrococca* (Körb.) Gams ex Coppins, *M. misella* (Nyl.) Hedl., *M. myriocarpa* V. Wirth & Vězda ex Coppins, *M. nitschkeana* (Lahm ex Rabenh.) Harm., *M. peliocarpa* (Anzi) R. Sant & Coppins, *M. prasina* Fr., *M. sylvicola* (Flot.) Vězda & V. Wirth. Some of them were reported only once (*M. lutulata*, *M. myriocarpa*), the other records are based exclusively on published data (*M. elachista*, *M. peliocarpa*) because collected materials have not been revised yet. A few species seemed to be rare in the past and at present they are recorded many times. *M. denigrata* and *M. micrococca* are the most common species in this region as well as in whole Poland, but also typical forest lichens – *M. misella* and *M. nitschkeana* are widespread in boreal woodlands. *M. lithinella* is reported here for the first time in Western Pomerania; however it was collected some years ago, but mistakenly determined. Most specimens of *M. micrococca* and all of *M. prasina* s. str. were tested with use of TLC method. It is the first Polish report on both species based on morphology, anatomy and chemical substances.